

Cinsel İşlev Bozukluklarının Tanınması ve Cinsel Danışmanlık

Rümeysa TAŞDELEN¹

GİRİŞ

Cinsellik, insanın hayatı boyunca devam eden, sadece bedensel değil, sevgi, yakınlık, destek ve yaşam doyumu gibi ruhsal ihtiyaçları da içeren, kişiler arası iletişimi zenginleştiren yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır. Biyolojik, psikolojik, sosyal, kültürel, ahlâki, dini, politik ve ekonomik boyutları olan bu karmaşık süreç değerlendirilirken bütüncül yaklaşımla ele alınmalıdır. Bu bölümde poliklinik koşullarında cinsel sorunla başvuran hastaya genel yaklaşım, sık karşılaşılan cinsel işlev bozukluklarının değerlendirilmesi, tanı, tedavi ve takip sürecinde yapılması gerekenler pratik önerilerle bahsedilecektir.

Cinsellik ve Cinsel İşlev Bozukluklarıyla İlgili Genel Bilgiler

Cinsellik ve Cinsel Sağlık

Dünya Sağlık Örgütü cinsel sağlığı sadece hastalık, işlev bozukluğu veya sakatlığın olmamasına kısıtlamamış, cinsellikle ilgili olarak fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal tam bir iyilik hali olarak tanımlamıştır(1). Cinsel Haklar Bildirgesi'ne göre herkesin cinselliğe ve cinsel ilişkilere olumlu ve saygılı bir yaklaşım ile, zorlama, ayrımcılık ve şiddetten uzak, özgür seçimlere dayalı, zevkli ve güvenli cinselliğini sürdürebilmesi için kapsamlı ve kaliteli cinsel bilgilere ulaşma

¹ Uzm. Dr., Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma hastanesi, Psikiyatri AD, drrtasdelen@gmail.com

KAYNAKLAR

1. World Health Organization(2002). Sexual health: Working definitions. http://www.who.int/reproductive-health/gender/sexual_health.html
2. World Association for Sexual Health (WAS).(2008). Sexual Health for the Millennium- A Declaration and Technical Document. <https://worldsexualhealth.net/resources/millennium-declaration/>
3. Maurice, W. L.(2012) Birinci Basamakta Cinsel Tıp. (Sultan Doğan Çev. Ed.) Ankara:Sosyal Psikiyatri Derneği
4. Masters WB, Johnson VE(1994) Human sexual behavior. İnsanda cinsel davranış. (Gül Demiriz, Çev. Ed.), İstanbul: Bilimsel ve Teknik Çeviri Yayınları Vakfı.
5. Kaplan HS(1974) The anatomy and physiology of the sexual response, In Kaplan HS (Ed), The New Sex Therapy. (pp. 27-56) New York: Brunner/Mazel,
6. İncesu C. Cinsel İşlevler ve Cinsel İşlev Bozuklukları J Clin Psy. 2004; 7(3): 3-13
7. Wheeler LJ, Guntupalli SR. Female Sexual Dysfunction: Pharmacologic and Therapeutic Interventions. Obstet Gynecol. 2020 Jul;136(1):174-186. doi: 10.1097/AOG.0000000000003941
8. American Psychiatric Association: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition.(2013)Arlington, VA: American Psychiatric Association,
9. McCool ME, Zuelke A, Theurich MA, et al. Prevalence of female sexual dysfunction among premenopausal women: systematic review and meta-analysis of observational studies. Sexual Medicine Reviews. 2016;4:197–212.
10. Lauman E, Paik A, Rosen R. Sexual dysfunction in the U.S.: prevalence and predictors. JAMA. 1999; 281: 537–544.
11. Ghiasi A, Keramat A. Prevalence of Sexual Dysfunction among Reproductive-age Women in Iran: A Systematic Review and Meta-analysis. Journal of Midwifery and Reproductive Health. 2018; 6(3): 1390-1398. DOI: 10.22038/jmrh.2018.23708.1256
12. Shifren JL, Monz BU, Russo PA, et al. Sexual problems and distress in United States women: prevalence and correlates. Obstet Gynecol 2008;112:970–8.
13. Akbulut MF, Pınar MB, Gürbüz ZG. Kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluklarının sınıflaması ve tedavisi. Türkiye Klinikleri J Urology - Special Topics 2015;8:10–5.
14. Yildirim EA, Akyüz F, Hacıoğlu M, et al.(2011) Cinsel işlev bozuklukları kliniğine başvuran olgularda başvuru yakınması ile klinik tanı arasındaki ilişki. Noro-Psikiyatr Ars, 48 (Suppl 1):24-30.
15. Laumann EO, Nicolosi A, Glasser DB, et al. Sexual problems among women and men aged 40- 80 y: prevalence and correlates identified in the Global Study of Sexual Attitudes and Behaviors. Int J Impot Res 2005;17:39– 57.
16. Nicolosi A, Laumann EO, Glasser DB, et al. Sexual behavior and sexual dysfunctions after the age 40: the Global Study of Sexual Attitudes and Behaviors. Urology 2004; 64:991.
17. McCool-Myers M, Theurich M, Zuelke A, et al. Predictors of female sexual dysfunction: a systematic review and qualitative analysis through gender inequality paradigms. BMC Womens Health. 2018 Jun 22;18(1):108. doi: 10.1186/s12905-018-0602-4
18. Carvalho J, and Nobre P. Sexual desire in women: An integrative approach regarding psychological, medical, and relationship dimensions. J Sex Med 2010;7:1807–1815

19. Dişsiz M., Mamuk R., Oskay Ü. Genito Pelvik Ağrı/Penetrasyon Bozuklukları ve Güncel Yaklaşımlar. *DÜ Sağlık Bil Enst Derg.* 2019; 9(3): 202-208
20. Yıldırım MH. Vajinismusun sosyodemografik ve klinik özellikleri açısından diğer cinsel işlev bozuklukları ile karşılaştırılması. *Klinik Psikiyatri.* 2017; 20(1): 37-44.
21. Wright JJ, O'Connor KM. Female sexual dysfunction. *Med Clin North Am* 2015;99:607–28.
22. Irfan M, Hussain NHN, Noor NM, et al. Epidemiology of Male Sexual Dysfunction in Asian and European Regions: A Systematic Review. *Am J Mens Health.* 2020 Jul-Aug;14(4) doi: 10.1177/1557988320937200.
23. McCabe MP, Sharlip ID, Lewis R, et al. Incidence and Prevalence of Sexual Dysfunction in Women and Men: A Consensus Statement from the Fourth International Consultation on Sexual Medicine 2015. *J Sex Med.* 2016 Feb;13(2):144-52. doi: 10.1016/j.jsxm.2015.12.034.
24. Chen L, Shi GR, Huang DD, et al. Male sexual dysfunction: A review of literature on its pathological mechanisms, potential risk factors, and herbal drug intervention. *Biomed Pharmacother.* 2019 Apr;112:108585. doi: 10.1016/j.biopha.2019.01.046. Epub 2019 Feb 21.
25. De Boer BJ, Bots ML, Nijeholt AA, Moors JP, Verheij TJ. The prevalence of bother, acceptance, and need for help in men with erectile dysfunction. *J Sex Med.* 2005; 2:445–450. [PubMed: 16422878]
26. McMahon CG. Current diagnosis and management of erectile dysfunction. *Med J Aust.* 2019 Jun;210(10):469-476. doi: 10.5694/mja2.50167
27. Yafi FA, Jenkins L, Albersen M, et al. Erectile dysfunction. *Nat Rev Dis Primers.* 2016;2:16003. Published 2016 Feb 4. doi:10.1038/nrdp.2016.3
28. Burnett AL, Nehra A, Breau RH, et al. Erectile Dysfunction: AUA Guideline. *J Urol.* 2018 Sep;200(3):633-641. doi: 10.1016/j.juro.2018.05.004.
29. Pyke RE. Sexual Performance Anxiety. *Sex Med Rev.* 2020 Apr;8(2):183-190. doi: 10.1016/j.sxmr.2019.07.001.
30. Domes T, Najafabadi BT, Roberts M. et al. Canadian Urological Association Guideline: Erectile Dysfunction. *CUAJ* 2021; 15, 310-22.
31. Güleç G, Eşsizoğlu A. Erkekler; sık rastlanan cinsel sorunlar ve işlev bozuklukları. *Psikiyatride Güncel.* 2014;4:347-61.
32. Chung E, Gilbert B, Perera M, et al. Premature ejaculation: A clinical review for the general physician. *Aust Fam Physician.* 2015 Oct;44(10):737-43.
33. Jenkins LC, Mulhall JP. Delayed orgasm and anorgasmia. *Fertil Steril.* 2015;104(5):1082-1088. doi:10.1016/j.fertnstert.2015.09.029
34. Abdel-Hamid IA, Ali OI. Delayed Ejaculation: Pathophysiology, Diagnosis, and Treatment. *World J Mens Health.* 2018 Jan;36(1):22-40. doi: 10.5534/wjmh.17051.